

Załącznik do Uchwały Nr XXXVII/231/22

Rady Powiatu we Włodawie

z dnia 31 marca 2022 r.

**PROGRAM POMOCY DZIECKU I RODZINIE
oraz PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY w RODZINIE
w Powiecie Włodawskim na lata 2022 – 2031**

Włodawa 2022

Spis treści

I.	Wstęp	4
II.	Diagnoza	6
1.	Charakterystyka powiatu	6
2.	Zjawisko przemocy w rodzinie	10
3.	Instytucjonalny system wsparcia dziecka i rodziny	12
3.1.	Ośrodki Pomocy Społecznej.....	16
3.2.	Opieka zastępcza nad dziećmi i młodzieżą	19
3.3.	Placówka opiekuńczo-wychowawcza	23
3.4.	Usamodzielnianie wychowanków	25
3.5.	Projekt systemowy PCPR we Włodawie.....	27
II	Program pomocy dziecku i rodzinie oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	30
1.	Adresaci programu	30
2.	Koordinator programu	30
3.	Źródła finansowania programu.....	30
4.	Partnerzy programu	30
5.	Cel strategiczny	31
6.	Cele szczegółowe	32
6.1.	Cel szczegółowy 1 Tworzenie systemu wsparcia dziecka i rodziny w środowisku.....	33
6.2.	Cel szczegółowy 2 Wspieranie rozwoju różnych form rodzicielstwa zastępczego.....	34
6.3.	Cel szczegółowy 3 Tworzenie systemu instytucjonalnych form pomocy dziecku i rodzinie	35
6.4.	Cel szczegółowy 4 Organizowanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem wychowankom opuszczającym placówki i rodziny zastępcze	36
6.5.	Cel szczegółowy 5 Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy oraz instytucji udzielających specjalistycznej pomocy	37
6.6.	Cel szczegółowy 6 Zmniejszenie negatywnych skutków przemocy wobec osób, które jej doznają.....	38

6.7. Cel szczegółowy 7 Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród dzieci i młodzieży.....	39
7. Przewidywane efekty i rezultaty programu	40
8. Monitoring i ewaluacja programu:	40
III. Podsumowanie	42

I. Wstęp

Ochronę rodzicielstwa i rodziny ustanawia art. 18 Konstytucji RP w słowach „Małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej.” W artykule 71 ust. 1 Konstytucji RP czytamy: „Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.”

Zawarta w konstytucji zasada udzielania przez władze publiczne pomocy rodzinie znajduje następnie rozbudowane oparcie w ustawach. W szczególności w art. 19 ustawy o pomocy społecznej¹, gdzie wyliczono zadania własne powiatu z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym, w punkcie pierwszym wymienia się:

„1) opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem **programów pomocy społecznej**, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi miejscowo gminami.”

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej² w art. 180 pkt. 1 nakłada na powiat opracowanie i realizację 3 - letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej³ w art. 176 pkt. 1 nakłada na gminę opracowanie i realizację 3 - letnich gminnych programów dotyczących wspierania rodziny.

Ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci art. 5 ust.1 który umożliwia wypłatę dodatków wychowawczych matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu, opiekunowi prawnemu dziecka w wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie⁴ w art. 6 ust.3 pkt. 1 nakłada na powiat, jako zadanie własne, obowiązek opracowania i realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

² Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

³ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

⁴ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Utworzenie jednego, wspólnego programu działań na rzecz pomocy dziecku i rodzinie oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie wynika z założenia, że wszystkie aktywności wspierające rodzinę, poprawiające jej kondycję i funkcjonowanie będą jednocześnie skutecznie chronić przed przemocą jej członków.

W dniu 1 grudnia 2021 roku Zarządzeniem nr 8/2021 Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Włodawie powołał zespół do spraw opracowania „Powiatowego programu pomocy dziecku i rodzinie oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie” .

„Program pomocy dziecku i rodzinie oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Włodawskim w latach 2022-2031” jest strategicznym dokumentem Powiatu Włodawskiego przyjętym w celu sprawnego i trafnego realizowania przez wspólną samorządową konstytucyjnej zasady udzielania szczególnej pomocy rodzinie. Opracowanie Programu stanowi realizację kierunków pomocy rodzinie, określonych w "Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022-2031".

Należy jednak zauważyć, że jest on jednocześnie wśród innych programów operacyjnych programem szczególnym, a to ze względu na powszechny charakter problemów, których dotyczy i wyjątkowo szeroką grupę potencjalnych beneficjentów.

Generalny cel (misja) Programu pomocy dziecku i rodzinie oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest następujący:

„Poprawa kondycji rodziny oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona jej ofiar.”

Polityka rodzinna zajmuje szczególnie ważne miejsce w systemie polityki i pomocy społecznej. Obejmuje ona całokształt działań podejmowanych przez państwo, samorządy terytorialne, organizacje pozarządowe i inne podmioty w celu stworzenia odpowiednich warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin i spełniania przez nie funkcji istotnych zarówno dla ich członków jak i dla całego społeczeństwa.

Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności.⁵

⁵ Preambuła do ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

II. Diagnoza

W roku 2021 toczyły się prace nad budowaniem Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Włodawskim na lata 2022-2031. W strategii zawarta jest szczegółowa diagnoza społeczna. Na potrzeby programu pomocy dziecku i rodzinie oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie poszerzyliśmy diagnozę o zbadanie objętych programem sfer życia społecznego. Poniżej zaprezentowane zostaną najpoważniejsze występujące aktualnie problemy społeczne dotyczące rodzin, z którymi musimy się zmierzyć realizując nasz program.

1. Charakterystyka powiatu

Powiat włodawski znajduje się w środkowo-wschodniej części województwa lubelskiego, granicząc z Ukrainą i Białorusią, jest to zarazem położenie na granicy Unii Europejskiej.

Rysunek nr 1: **Mapa powiatu włodawskiego z podziałem na gminy**

Źródło: <http://gminy.pl/>

W skład powiatu wchodzi miasto Włodawa i 150 wsi położonych w 7 gminach wiejskich: Włodawa, Hanna, Stary Brus, Wiryki, Hańsk, Wola Uhruska, Urszulin. Teren powiatu włodawskiego zajmuje powierzchnię 1 256,4 km².

Powiat liczy 37989 mieszkańców, z tego na wsi mieszka 25074 osób (66% ogółu ludności), a w mieście 12 915 osób. Powiat włodawski jest powiatem najsłabiej zaludnionym w województwie. Jego gęstość zaludnienia wynosi tylko 30 osób na 1 km², podczas gdy w województwie lubelskim wskaźnik ten wynosi 83.

Tab. Nr 1. Ludność Powiatu Włodawskiego według stanu na dzień 31.12.2020 r.

<i>gmina</i>	<i>Powierzchnia w km²</i>	<i>ludność</i>			
		<i>ogółem</i>	<i>mężczyźni</i>	<i>kobiety</i>	<i>gęstość zaludnienia osoby/km²</i>
<i>Hanna</i>	139,3	2791	1391	1400	20
<i>Hańsk</i>	176,3	3680	1851	1829	21
<i>Stary Brus</i>	131,7	2070	1046	1024	16
<i>Urszulin</i>	172,1	4164	2113	2051	24
<i>Włodawa</i>	245,0	6023	3047	2976	25
<i>Wola Uhruska</i>	154,1	3817	1874	1943	25
<i>Wiryki</i>	220,0	2529	1286	1243	11
<i>Miasto Włodawa</i>	18,0	12915	6145	6770	717
<i>ogółem</i>	1256,4	37989	18753	19226	30

Zródło: www.stat.gov.pl

Według danych Urzędu Statystycznego z 2020 r. 53,5 % aktywnych zawodowo mieszkańców powiatu włodawskiego pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 12,3 % w przemyśle i budownictwie natomiast 6,1% w sektorze usługowym oraz 1,2 % pracuje w sektorze finansowym. Rolnictwo powiatu włodawskiego jest mocno rozdrobnione, natomiast możliwość zbywania towarów na rynkach wschodnich jest bardzo ograniczona. Brak przejść granicznych oraz słaby system komunikacyjny

powoduje niskie zainteresowanie inwestycjami, co w efekcie prowadzi do izolacji gospodarczej powiatu.

Czynnikiem wpływającym na pogorszenie sytuacji ekonomicznej – społecznej powiatu jest znaczna emigracja osób w wieku produkcyjnym, często wykształconych młodych ludzi poza granice kraju. Elementem decydującym o emigracji zarobkowej jest najczęściej bezrobocie, następnie niskie płace lub trudności w prowadzeniu własnej przedsiębiorczości. Wiąże się to nie tylko z ubytkiem kadr przygotowanych do pracy w powiecie, ale także rodzi nowe, nieznane wcześniej problemy społeczne. Migracja jednego a nawet i dwojga małżonków poza granice kraju przeobraża funkcjonowanie rodziny na różnych płaszczyznach. Rozłąka migracyjna często wpływa negatywnie na więzi małżeńskie i rodzinne, jest elementem który zaburza strukturę rodziny a także pełnione przez poszczególnych jej członków funkcje. Oprócz aspektu negatywnego wyjazdów zarobkowych istnieje również aspekt pozytywny, szczególnie w „emigracjach przetrwania” kiedy wyjazd za granicę jest jedyną możliwością zapewnienia rodzinie bytu na podstawowym poziomie. Ocena liczbowa zjawiska jest trudna ze względu na okresowy charakter wyjazdów oraz niechęć osób wyjeżdżających do informowania o tym fakcie pracowników pomocy społecznej.

Kolejnym czynnikiem, który bardzo negatywnie wpłynął na kondycję polskich rodzin jest epidemia koronawirusa. Początek roku 2020 całkowicie zmienił rzeczywistość polskich rodzin. Na terenie całego kraju wprowadzono obostrzenia zakazujące swobodnego przemieszczania się osób. Wprowadzono między innymi:

1) Zmianę trybu edukacji stacjonarnej na zdalną, co wymusiło na dzieciach i ich opiekunach nie tylko przystosowanie warunków domowych do wymogów zajęć szkolnych, ale także błyskawiczną naukę tego, jak korzystać z wielu różnych programów i narzędzi. Brak spójności w sposobie, w jaki prowadzona była edukacja skutkowało koniecznością ogromnego zaangażowania rodziców – jest to efekt między innymi tego, że nauczyciele testowali różne narzędzia i platformy, nie dysponując jeszcze jednym spójnym systemem do prowadzenia zajęć online.

2) Zmianę trybu pracy osób dorosłych na system zdalny.

3) Konieczność przeformułowania modelu funkcjonowania w rodzinach pracowników służb medycznych, pracowników socjalnych i osób zatrudnionych w domach opieki oraz innych placówkach, w których pojawiło się podwyższone ryzyko transmisji wirusa ze środowiska zawodowego do rodzinnego.

Pandemia koronawirusa ograniczyła także osobom o obniżonej kondycji psychofizycznej dostęp do opieki medycznej i psychoterapii:

- a) brak regularnego swobodnego dostępu do opieki psychiatrycznej i psychoterapeutycznej,
- b) przebywanie w izolacji z członkami rodziny na niewielkich powierzchniach,
- c) podsycania tendencji paranoidalnych, lękowych i depresyjnych na wskutek doniesień medialnych i braku spójnego przekazu na temat pandemii,
- d) rozładowywanie napięć poprzez dostępne i szybkie sposoby, takie jak alkohol/leki/narkotyki,
- e) poczucie lęku przed utratą pracy i źródła dochodów,
- f) eskalacja przemocy domowej w wyniku braku umiejętności rozwiązywania konfliktów rodzinnych na drodze dialogu i negocjacji,
- g) postępujące uzależnienia behawioralne – w tym wszelkie e-uzależnienia, związane z wykonywaniem czynności w sieci, w tym zakupoholizm, uzależnienie od gier, pornografii, przebywania w social – media.

Ze zgromadzonych informacji własnych, danych o problemach społecznych otrzymanych od instytucji uczestniczących w ich rozwiązywaniu na terenie powiatu włodawskiego oraz zebranych w toku prac nad opracowaniem strategii rozwiązywania problemów społecznych ustalono, że przyczyną dysfunkcji wielu rodzin jest:

- bezrobocie;
- ubóstwo;
- niewydolność opiekuńczo-wychowawcza;
- uzależnienie od alkoholu;
- przemoc w rodzinie;
- niepełnosprawność;
- trudna sytuacja mieszkaniowa;
- wielodzietność i rodziny niepełne;
- pandemia COVID-19.

Najtrudniejsze problemy z jakimi stykają się w powiecie instytucje pomocy społecznej to:

- niezaradność życiowa na skutek bezrobocia, ubóstwa, niepełnosprawności, długotrwałych chorób;
- skutki uzależnienia od alkoholu, zarówno dla osób pijących jak i członków ich rodzin;
- zaniedbania wychowawcze;
- skutki przemocy w środowisku domowym i pozarodzinnym;
- konsekwencje osłabienia lub rozpadu więzi w rodzinie, szczególnie w odniesieniu do dzieci;
- skutki związane z wprowadzeniem ograniczeń związanych z COVID-19.

2. Zjawisko przemocy w rodzinie

Przemoc to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie lub zaniechanie skierowane ku członkom rodziny, powodujące szkody i cierpienie oraz naruszające godność i prawa jednostki. Przemoc w rodzinie, inaczej zwana przemocą domową, to nie tylko przemoc fizyczna, lecz także psychiczna, seksualna lub ekonomiczna. Wbrew stereotypom ma ona miejsce nie tylko w rodzinach z tzw. marginesu społecznego, lecz także w tych dobrze sytuowanych, uważanych za „normalne” i występuje we wszystkich grupach społecznych. Przemoc to zjawisko, które można rozpatrywać w różnych perspektywach: psychologicznej, prawnej i moralnej.

Głównym źródłem danych na temat rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie są policyjne i sądowe statystyki, odnoszące się do zgłoszonych przypadków oraz postępowań, które zakończono w określonych sprawach. Poniższa tabela zawiera zestawienie liczbowe dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Włodawskiego opracowane na podstawie czynności policji w ramach procedury „Niebieskiej karty”.

Tab. Nr 2. Zgłoszenia przemocy domowej w pow. włodawskim – dane wg procedury „Niebieskiej karty”

Rodzaj przemocy	lata	Ilość zgłoszeń	Ilość zidentyfikowanych sprawców	Ilość zaniechanych postępowań
fizyczna	2018	66	66	6
	2019	78	78	6
	2020	46	46	15
psychiczna	2018	84	84	-
	2019	94	94	-
	2020	55	55	-

Źródło: Komenda Powiatowa Policji we Włodawie

Powyższe zestawienie nie zawiera informacji dotyczących przypadków przemocy zgłaszanych w pierwszej kolejności do prokuratury.

Tab. Nr 3. Przemoc domowa w pow. włodawskim – dane zgromadzone wg procedury „Niebieskiej karty”

Rodzaj przemocy			Ofiary przemocy			Sprawcy przemocy			
			2018	2019	2020	2018	2019	2020	
fizyczna	dzieci	kobiety	0	7	3	-	-	-	
		mężczyźni	0	2	1	-	-	-	
	dorośli	kobiety	64	87	50	-	-	-	
		mężczyźni	12	18	4	-	-	-	
	osoby w wieku podeszłym	kobiety	11	2	1	-	-	-	
		mężczyźni	2	2	2	-	-	-	
	Łącznie	kobiety	75	99	54	8	5	5	
		mężczyźni	14	22	7	78	96	53	
	Ogółem			89	121	61	86	101	58
	psychiczna	dzieci	kobiety	-	-	-	-	-	-
mężczyźni			-	-	-	-	-	-	
dorośli		kobiety	-	-	-	-	-	-	
		mężczyźni	-	-	-	-	-	-	
osoby w wieku podeszłym		kobiety	-	-	-	-	-	-	
		mężczyźni	-	-	-	-	-	-	
Łącznie		kobiety	75	99	54	8	5	5	
		mężczyźni	14	22	7	78	96	53	
Ogółem			89	121	61	86	101	58	

Źródło: Komenda Powiatowa Policji we Włodawie

3. Instytucjonalny system wsparcia dziecka i rodziny

Realizując zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, na terenie każdej gminy oraz miasta działają Zespoły Interdyscyplinarne, w skład których wchodzi przedstawiciele Ośrodków Pomocy Społecznej, funkcjonariusze Komendy Policji, szkół i placówek oświatowych, służby zdrowia, Miejskiej/Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, natomiast w Mieście Włodawa dodatkowo przedstawiciele Prokuratury Rejonowej we Włodawie, Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej we Włodawie. Osoby reprezentujące ww. jednostki ściśle współpracują zarówno w zakresie przeciwdziałania przemocy, jak też pomocy dziecku i rodzinie.

Do zadań powołanych na terenie całego powiatu Zespołów Interdyscyplinarnych należy w szczególności:

- integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu;
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie Gmin oraz Miasta;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- rozpowszechnienie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Tab. Nr 4 Współpraca ośrodków pomocy społecznej na terenie powiatu włodawskiego w roku 2019 ramach:

Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu włodawskiego	Zespoły Interdyscyplinarne Działające w na terenie gminy*	Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**	Procedura „Niebieskiej Karty”
Lp.	Liczba grup roboczych/posiedzeń	Liczba posiedzeń	Liczba postępowań
MOPS Włodawa	111	24	73
GOPS Hanna	17/17	2	11
GOPS Hańsk	9	3	13
GOPS Stary Brus	5	4	0
GOPS Urszulin	2	7	5
GOPS Włodawa	24/107	24	24
GOPS Wola Uhruska	6	6	13
GOPS Wyryki	12	9	11

Źródło: Ośrodki Pomocy Społecznej z powiatu włodawskiego

*osoby powołane do pracy w Zespołach Interdyscyplinarnych pracują nieodpłatnie tzn. bez dodatkowego wynagrodzenia

** osoby powołane do pracy w Komisjach Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za pracę otrzymują wynagrodzenie

Tab. Nr 5 Współpraca ośrodków pomocy społecznej na terenie powiatu włodawskiego w roku 2020 w ramach:

Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu włodawskiego	Zespoły Interdyscyplinarne Działające w na terenie gminy*	Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**	Procedura „Niebieskiej Karty”
Lp.	Liczba grup roboczych/posiedzeń	Liczba posiedzeń	Liczba postępowań
MOPS Włodawa	36	20	46
GOPS Hanna	14/14	4	18
GOPS Hańsk	7	3	9
GOPS Stary Brus	4	5	0
GOPS Urszulin	11	5	10
GOPS Włodawa	11/57	11	11
GOPS Wola Uhruska	2	4	12
GOPS Wyryki	9	10	9

Źródło: Ośrodki Pomocy Społecznej z powiatu włodawskiego

Wprowadzony na terenie Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii związany z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS -COV-2 wpłynął m.in. na zakres i możliwości udzielania pomocy oraz podejmowania interwencji w rodzinach doświadczających przemocy, w tym objętych procedurą „Niebieskiej Karty”. Obecnie nie są wprawdzie dostępne statystyki wskazujące na aktualne tendencje dotyczące występowania przemocy w rodzinie po ogłoszeniu stanu zagrożenia epidemicznego, jednak organizacje pozarządowe, w szczególności prowadzące tzw. telefony zaufania, odnotowują gwałtowny wzrost liczby nowych i zgłaszanych im przypadków przemocy. Epidemia koronawirusa na skutek wspólnej izolacji członków rodzin, w których występuje przemoc, zwiększyła zapotrzebowanie na specjalistyczną pomoc i interwencję. W tym samym jednak czasie z powodu wprowadzonych obostrzeń sanitarnych i organizacyjnych zmniejszyła się dostępność do działań konkretnych służb społecznych zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy.

Na terenie powiatu włodawskiego funkcjonuje szereg instytucji, które zajmują się przeciwdziałaniem występowaniu dysfunkcji w rodzinie. Do tych instytucji zalicza się w szczególności:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włodawie;

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Włodawie;
- Poradnie Leczenia Uzależnień we Włodawie;
- Ośrodek Specjalistycznego Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej we Włodawie;
- Gminne Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Sąd Rejonowy we Włodawie;
- Ośrodki Pomocy Społecznej;
- Komenda Powiatowa Policji we Włodawie;
- Miejsko – Gminny Punkt Konsultacyjny dla ofiar Przemocy w Rodzinie;
- Szkoły na terenie powiatu włodawskiego;
- Ośrodek Pomocy Prawnej i Obywatelskiej prowadzony przez Stowarzyszenie „Bona Fides”;
- Punkt Konsultacyjny prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocy Samotnym Matkom „Nadzieja”;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna dla dzieci i młodzieży we Włodawie EURO-MEDICA;
- Zespół Leczenia Środowiskowego we Włodawie z dziennym Oddziałem Psychogeriatry.

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Na terenie naszego powiatu jako placówka specjalistyczna działa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Specjaliści Poradni prowadzą zajęcia z dziećmi i młodzieżą od wieku przedszkolnego aż do ukończenia nauki. Są to zajęcia ogólnorozwojowe, korekcyjno-kompensacyjne, terapia uczniów z problemami emocjonalnymi, wiekiem dojrzewania, dysleksją, terapia logopedyczna dzieci z zaburzeniami mowy, socjoterapią, psychoterapią, praca z uczniami wybitnie uzdolnionymi itp.

W roku 2020 w ramach działalności poradni wydano łącznie 107 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, zajęć rewalidacyjnych, nauczania indywidualnego i wczesnego wspomaganie oraz 187 opinii. W poradni wykonano 1014 diagnoz (psychologicznych, pedagogicznych, logopedycznych, lekarskich na Zespół Orzekający oraz związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu). Bezpośrednią pomocą indywidualną objęto 1394 uczniów, dotyczyła ona między innymi problemów wychowawczych, trudności szkolnych, zmian zachowania, zaburzeń mowy. Pomocą grupową objęto 734 uczniów szkół różnego szczebla na terenie powiatu. Pomocy udzielono również rodzicom i nauczycielom.

Ośrodek Specjalistycznego Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w kryzysie. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 dni. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny niezależnie od posiadanego dochodu.

Ośrodek Specjalistycznego Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej we Włodawie powstał w 2003 r., jest prowadzony na zlecenie powiatu, podmiotem prowadzącym jest Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych i Poszkodowanych z siedzibą w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym, przy ulicy Partyzantów 13. Ośrodek Specjalistycznego Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej we Włodawie udziela mieszkańcom powiatu włodawskiego specjalistycznych usług doradczych oraz schronienia osobom/rodzinom dotkniętym kryzysem. Powyższe założenie działalności Ośrodka realizowane są w postaci dyżurów prowadzonych przez: prawnika, psychologa, specjalistę ds. uzależnień, specjalistę ds. interwencji kryzysowej.

3.1. Ośrodki Pomocy Społecznej

Jednostki pomocy społecznej realizują wiele form wsparcia na rzecz rodzin znajdujących się w kryzysie. Jednym z trudniejszych zadań, jakie mają przed sobą Ośrodki Pomocy Społecznej jest zabezpieczenie potrzeb osób chorych, niepełnosprawnych lub starszych, niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. W takiej sytuacji możliwe jest zapewnienie pomocy w formie usług opiekuńczych, przyznania świadczenia pielęgnacyjnego lub umieszczenie w domu pomocy społecznej.

Czas pandemii jest znaczącym wyzwaniem dla systemu opieki społecznej. W obecnym czasie priorytetem dla działalności ośrodków pomocy społecznej jest zapobieganie wykluczeniu grup zagrożonych na rynku pracy oraz wspieranie rodzin w zapobieganiu eskalacji psychopatologii, rozwoju uzależnień oraz przemocy domowej.

Tab. Nr 4. Liczba osób korzystających z pomocy opiekunki domowej i świadczenia pielęgnacyjnego

Lp.	Liczba osób korzystających ze świadczenia w poszczególnych gminach	Pomoc opiekunki usług domowych		Świadczenie pielęgnacyjne	
		2019 r.	2020 r.	2019r.	2020 r.
1	Hanna	1	8	16	24
2	Hańsk	19	21	12	20
3	Stary Brus	2	1	10	26
4	Urszulin	2	0	37	39
5	Włodawa	16	17	24	26
6	miasto Włodawa	69	70	55	77
7	Wola Uhruska	2	3	17	60
8	Wyryki	7	8	35	34
9	Razem na terenie powiatu włodawskiego	118	128	206	306

Źródło: Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Włodawskiego

Tab. Nr 5. Liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej

Lp.	Liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej z poszczególnych gmin według stanu na grudzień 2020 r.	Osoby ogółem	na tzw. „starych zasadach”(dane przybliżone)	w DPS w Różance
1	Hanna	12	0	11
2	Hańsk	2	1	1
3	Stary Brus	3	0	2
4	Urszulin	5	0	4
5	Włodawa	13	-	9
6	miasto Włodawa	24	8	17
7	Wola Uhruska	2	4	12
8	Wyryki	2	2	0
9	Razem z terenu Powiatu Włodawskiego	63	15	56

Źródło: Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Włodawskiego

Skierowanie osoby do domu pomocy społecznej odbywa się na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, a w stosunku do mieszkańców skierowanych przed dniem 1 stycznia 2004 r. - na starych zasadach, na podstawie przepisów określonych w poprzedniej ustawie z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej. Decyzję administracyjną o wysokości odpłatności za pobyt osoby skierowanej wydaje się

odpowiednio w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej. Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania. Odpłatność osoby skierowanej nie może przekraczać 70% jej dochodu i jeżeli nie ponosi on pełnej odpłatności za pobyt następnie obowiązani do wnoszenia opłaty są: małżonek, zstępni przed wstępnymi, gmina z której osoba została skierowana.

Art. 87 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego określa zasady otrzymywania przez powiaty dotacji z budżetu państwa na mieszkańców skierowanych do domu pomocy społecznej przed dniem 1 stycznia 2004 r., a w zakresie ponoszenia opłat odnosi się do ponoszenia przez te osoby opłaty za pobyt na dotychczasowych zasadach.

Dom pomocy społecznej

Na terenie powiatu funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej "SENIOR" w Różance, który przeznaczony jest dla osób starszych i przewlekle somatycznie chorych. W grudniu 2008 roku dom osiągnął wymagany przepisami standard usług i uzyskał zezwolenie Wojewody Lubelskiego na prowadzenie działalności.

Posiada 201 miejsc i jest domem koedukacyjnym. Umieszczane są tu osoby które ze względu na stan zdrowia wymagają całodobowej opieki a rodzina i gmina nie jest w stanie zabezpieczyć realizacji tej opieki w miejscu zamieszkania. Placówka zabezpiecza potrzeby tego typu dla mieszkańców powiatu włodawskiego oraz innych powiatów. Umieszczane są tu osoby starsze, między innymi z zaburzeniami orientacji tj. z chorobą Alzheimera, z demencją starczą oraz po udarach mózgu.

Powiatowy Ośrodek Wsparcia

Dnia 22 marca 2005 r. uchwałą Nr XXI/166/05 Rada Powiatu we Włodawie przyjęła do realizacji zadanie z zakresu administracji rządowej - prowadzenie ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Powiatowy Ośrodek Wsparcia „Przystań” we Włodawie pełni funkcję środowiskowego domu samopomocy dla 50 podopiecznych z zaburzeniami psychicznymi z terenu powiatu. Uczestnicy Ośrodka zgłaszają się na pobyt dzienny i korzystają z różnych form wsparcia, w szczególności mających na celu proces usamodzielnienia i rehabilitację zawodową. Usługi obejmują między innymi trening funkcjonowania w codziennym życiu, trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, poradnictwo psychologiczne, wyżywienie i inne.

W 2020 decyzją Wojewody Lubelskiego, mającą na celu zapobieganie rozpowszechnianiu się choroby zakaźnej COVID – 19 wywołanej wirusem SARS – CoV –2 zajęcia stacjonarne dla uczestników Ośrodka były dwukrotnie zawieszane. W tym czasie pracownicy Ośrodka świadczyli usługi wspierająco – aktywizujące na rzecz uczestników w środowisku ich zamieszkania.

3.2. Opieka zastępcza nad dziećmi i młodzieżą

Wielu rodziców z różnych przyczyn (alkoholizm, niezaradność, niepełnosprawność, ubóstwo) nie chce, nie może, albo też nie potrafi wywiązywać się z rodzicielskich obowiązków. Niestety coraz częściej zdarza się, że dzieci w tych rodzinach są ofiarami przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej. Na nieprawidłowe funkcjonowanie wielu rodzin niewątpliwie wpływa niekorzystnie sytuacja społeczno-gospodarcza, która przyczynia się do zwiększania obszarów ubóstwa i poszerzania zjawiska marginalizacji oraz stan związany z występującym zagrożeniem epidemiologicznym COVID-19.

Rodzice niewłaściwie wykonujący swoją funkcję opiekuńczo-wychowawczą mają ograniczaną władzę rodzicielską lub są jej pozbawiani. Z tego powodu dzieci obejmowane są różnymi formami opieki zastępczej: umieszczane są w rodzinach adopcyjnych, zastępczych lub w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011 r., obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach adinistracji rządowej. Stosując ustawę należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną - do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zasteczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka.

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) Rodzina zastępcza:
 - a) Spokrewniona,
 - b) Niezawodowa,

- c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcje pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;
- 2) rodzinny dom dziecka.

Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka, na ich wniosek, mogą być wspierane przez rodziny pomocowe, na zasadach określonych w art. 73-75 ustawy.

Zdecydowaną większość rodzin na terenie powiatu włodawskiego stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, tj. rodziny, w których opiekunami dzieci są dziadkowie, rodzeństwo. Następną grupą są rodziny zastępcze niezawodowe najczęściej jest to dalsza rodzina dziecka (ciocie, stryjkowie).

Według stanu na koniec listopada 2021 r. na terenie powiatu włodawskiego funkcjonowała jedna rodzina zastępcza zawodowa, która miała pod opieką troje dzieci.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włodawie dążąc do zapewnienia opieki i wychowania każdemu dziecku pozbawionemu tych wartości ze strony naturalnego środowiska rodzinnego, w sposób szczególny angażuje się w realizację działań na rzecz pozyskiwania rodzin zastępczych. Świadczy o tym wiele podejmowanych przez Centrum działań na rzecz rozwoju i promocji rodzicielstwa zastępczego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włodawie co roku w ramach szerzenia idei rodzicielstwa zastępczego organizowało dla rodzin zastępczych i wychowanków imprezy integracyjne oraz liczne wycieczki na terenie kraju. Uczestnicy zawsze otrzymywali dyplomy uznania oraz drobne upominki, pamiątki.

Ponadto w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Włodawie:

- udzielano informacji o formach rodzicielstwa zastępczego z uwzględnieniem nowych form rodzin zastępczych zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem
- prowadzono grupy wsparcia dla rodzin zastępczych oraz pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych
- udzielano wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla osób prowadzących rodzinną opiekę zastępczą;
- na stronie internetowej PCPR we Włodawie został umieszczony Informator skierowany szczególnie do rodzin zastępczych jak i do mieszkańców powiatu zawierający bazę danych z adresami instytucji udzielających wsparcia rodzinom, w których występują problemy wychowawcze. Na stronie internetowej zamieszczono również informacje propagujące ideę rodzicielstwa zastępczego oraz niezbędną

literaturę.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włodawie co roku we współpracy z Kuratorium Oświaty w Lublinie, organizuje bezpłatne kolonie letnie dla dzieci z rodzin najuboższych powiatu włodawskiego. Kuratorium Oświaty w całości finansuje letni wypoczynek dla dzieci.

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Włodawie zajmują się koordynacją działań Kuratorium i ośrodków pomocy społecznej.

Tab. Nr 6. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych w powiecie włodawskim

	2018 r.		2019 r.		2020 r.	
Typy rodzin	Liczba rodzin	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	Liczba rodzin	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	Liczba rodzin	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych
Rodziny zastępcze spokrewnione	20	27	27	38	25	33
Rodziny zastępcze niezawodowe	16	23	14	20	16	21
Rodzina zastępcza zawodowa	1	4	1	4	2	7
Łącznie wszystkie rodziny zastępcze	37	54	42	62	43	61

Źródło: dane PCPR we Włodawie

Dzieci pochodzące z powiatu włodawskiego przebywają również w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów. Według stanu na 30 grudnia 2020r. w 7 rodzinach zastępczych zamieszkałych w innych powiatach przebywa 10 dzieci z powiatu włodawskiego. Ponadto, na terenie powiatu włodawskiego w rodzinach zastępczych, przebywają dzieci

z innych powiatów. Aktualnie jest 9 rodzin, w których przebywa 17 dzieci spoza powiatu włodawskiego.

Poniższe zestawienie przedstawia liczbę wychowanków pochodzących z terenu powiatu włodawskiego i umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów.

Tab. Nr 7. Liczba wychowanków umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Nazwa powiatu	Liczba wychowanków w poszczególnych latach		
	2018r	2019r	2020r
ostrolęcki	-	1	1
krasnostawski	4	4	4
łęczyński	2	4	4
Miasto Lublin	3	2	1
kraśnicki	3	3	2
Rodzinny dom Dziecka w Kraśniku	1	1	1
Łączna liczba w placówkach wg. stanu na 31 grudnia	13	15	13

Źródło: dane PCPR we Włodawie

Tab. Nr 8. Miesięczny koszt utrzymania jednego wychowanka w placówce w złotych

Nazwa powiatu	Miesięczny koszt utrzymania w złotych		
	2018 r.	2019 r.	2020 r.
ostrolęcki	-	4 625,00	4 877,00
krasnostawski	3 661,00	3 733,00	3 825,00
kraśnicki	4 632,00	4 692,00	5 225,00
łęczyński	3 713,00	4 016,00	4 355,00
Miasto Lublin	2 600,00	2 800,00	2 800,00
Rodzinny dom Dziecka w Kraśniku	3 825,00	3 556,00	3 735,00

Źródło: dane PCPR we Włodawie

3.3. Placówka opiekuńczo-wychowawcza

Placówka opiekuńczo – wychowawcza w myśl art. 93 ust.4 pkt. 1 ustawy z dn. 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ma za zadanie zapewniać dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajać jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne. Kierowanie dziecka pozbawionego częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej do placówki opiekuńczo-wychowawczej na pobyt całodobowy powinno następować dopiero w sytuacji, kiedy zostały wyczerpane możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej.

Na terenie Powiatu włodawskiego funkcjonuje placówka opiekuńczo-wychowawcza. Zgodnie z decyzją z dnia 21 sierpnia 2012r. Wojewoda Lubelski wydał Powiatowi Włodawskiemu zezwolenie na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego i interwencyjnego z siedzibą we Włodawie przy ul. Sztabowej 2a, na czas nieokreślony z 14 miejscami dla wychowanków.

W roku 2018 Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza we Włodawie rozszerzyła swoją działalność o typ specjalistyczno-terapeutyczny, co jest zgodne z Uchwałą Nr XXXIV/207/17 Rady Powiatu we Włodawie z dnia 27 września 2017r. w sprawie zmian w Statucie Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej we Włodawie ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego z dnia 28 listopada 2017 r., poz. 4674. Uchwałą Nr 227/17 z dnia 18 grudnia 2017 r. Zarząd Powiatu we Włodawie zmienił również regulamin organizacyjny Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej we Włodawie.

W związku z powyższym Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza we Włodawie prowadzona jest w trzech typach: jako placówka typu socjalizacyjnego, interwencyjnego i specjalistyczno-terapeutycznego. Wprowadzono również podział miejsc: 11 miejsc socjalizacyjnych, 1 miejsce interwencyjne, 2 miejsca specjalistyczno-terapeutyczne przy czym proporcje mogą ulec zmianie, gdy konieczne będzie zapewnienie natychmiastowej opieki dziecku.

Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza we Włodawie realizuje następujące zadania:

1. Zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, przede wszystkim emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne.
2. Realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku.
3. Umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej.
4. Podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny.
5. Zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych.
6. Obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi.
7. Zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.
8. Sprawuje doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej.
9. Przyjmuje dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki.
10. Sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalnych terapii, wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych.

11. Obowiązana jest przyjąć dziecko w sytuacjach wymagających natychmiastowego zapewnienia opieki.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włodawie realizuje postanowienia Sądu o umieszczeniu małoletnich w całodobowej placówce opiekuńczo - wychowawczej. W tym zakresie uzgadnia z Dyrektorem Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej miejsce dla dziecka i wydaje skierowanie oraz kompletuje niezbędną dokumentację. W przypadku braku miejsc w lokalnej placówce oraz zgodnie z postanowieniem Sądu odnośnie zmiany placówki małoletniemu Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie poszukuje miejsca na terenie innych powiatów. Ponadto bada sytuację socjalno - bytową rodziców biologicznych dzieci umieszczanych w całodobowych placówkach opiekuńczo - wychowawczych i ustala im odpłatność za pobyt dzieci w danej placówce.

3.4. Usamodzielnianie wychowanków

Bardzo trudnym momentem w życiu wychowanków jest także moment usamodzielnienia – opuszczenia placówki lub rodziny zastępczej. W domu rodzinnym przygotowanie do tego momentu odbywa się w sposób naturalny i dziecko jako człowiek dorosły ma w dalszym ciągu różnorodne wsparcie ze strony swoich rodziców, rodziny. W przypadku usamodzielniających się wychowanków możliwości korzystania z takiej pomocy są ograniczone.

Zasady procesu usamodzielnienia regulują:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej dotyczy osób pełnoletnich opuszczających dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno – wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniających całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy stanowi a także osób, które opuściły rodzinę zastępczą albo placówkę opiekuńczo – wychowawczą przed dniem 1 stycznia 2012 r. lub pobierają pomoc przyznaną im na podstawie art. 88 tej ustawy.
2. Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie.
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Formy pomocy dla usamodzielnianych wychowanków:

1. Pomoc pieniężna na:

- usamodzielnienie
- kontynuowanie nauki

2. Inne formy pomocy:

- pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym mieszkaniu chronionym
- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia
- pomoc prawna i psychologiczna

Tab. Nr 9. Liczba pełnoletnich usamodzielnianych wychowanków kontynuujących naukę w 2020 r.

Poziom kształcenia	Liczba wychowanków z placówek	Liczba wychowanków z rodzin zastępczych
wyższe	1	3
średnie	1	5
zasadnicze zawodowe	1	1
zasadnicze branżowe	2	0
ogółem	5	9

Źródło: dane PCPR we Włodawie

Tab. Nr 10. Pomoc rzeczowa i pomoc finansowa na usamodzielnienie

Rodzaj udzielonej pomocy i wielkość	Wychowankowie z placówek opiekuńczo-wychowawczych	Wychowankowie z rodzin zastępczych	Wychowankowie z placówek opiekuńczo-wychowawczych	Wychowankowie z rodzin zastępczych
	2019	2019	2020	2020
Pomoc finansowa na usamodzielnienie	4	1	2	6
Łączna kwota wypłaconych świadczeń	27 756 zł	6 939 zł	13 878 zł	38 165 zł
Pomoc rzeczowa na zagospodarowanie	0	1	1	6
Łączna wartość zakupionej pomocy	0	1 577 zł	1 577 zł	9 462 zł

Źródło: dane PCPR we Włodawie

3.5. Projekt systemowy PCPR we Włodawie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włodawie w roku 2019 realizowało projekt „Perspektywy” współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.

Celem projektu był wzrost aktywności społeczno – zawodowej oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Projekt skierowany był do wychowanków pieczy zastępczej, usamodzielnianych wychowanków oraz osób z niepełnosprawnością biernych zawodowo zamieszkałych na terenie powiatu włodawskiego. W projekcie udział wzięło łącznie 30 osób, w tym 16 osób z niepełnosprawnością, będących klientami PCPR we Włodawie. W ramach projektu uczestnicy objęci zostali wsparciem takim jak: doradztwo zawodowe, szkolenie zawodowe, staż zawodowy (15 osób), pośrednictwo pracy, wyjazd społeczno – zdrowotny nad morze dla

osób z niepełnosprawnością. Ponadto 14 uczestników będących wychowankami pieczy zastępczej oraz usamodzielnianymi wychowankami uczestniczyli w korepetycjach z języka obcego i innych przedmiotów nauczania szkolnego, warsztatach z psychologiem, szkoleniach indywidualnych mających na celu podniesienie kompetencji. Proces wsparcia został określony indywidualnie dla każdej osoby, z uwzględnieniem sytuacji problemowej, potencjału, predyspozycji i potrzeb.

Wychowankowie w ramach projektu skorzystali z:

- korepetycji przedmiotowych
- kursów zawodowych
- wsparcia doradcy zawodowego
- wsparcie psychologa
- możliwości podjęcia stażu

W roku **2020** tutejsze Centrum w ramach Projektu „**Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19**” zgodnie z programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój lata 2014-2020 przeznaczyło środki na zapewnienie dzieciom i młodzieży przebywających w pieczy zastępczej wyposażenia na cele realizowania zadań w trybie zdalnego nauczania (sprzętu komputerowego i multimedialnego wraz z oprogramowaniem).

Głównym celem projektu było zapobieganie i ograniczenie negatywnych skutków wystąpienia COVID-19 w obszarze pieczy zastępczej poprzez wzmocnienie rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka placówek opiekuńczo –wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo – terapeutycznych, interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych, w zakresie bezpiecznej realizacji zadań tych podmiotów w okresie epidemii COVID-19.

Celem szczegółowym projektu było wsparcie dzieci, rodziców zastępczych i pracowników rodzinnych oraz instytucjonalnych podmiotów pieczy zastępczej w sytuacji zagrożenia epidemią choroby COVID- 19 poprzez:

- 1) zakup wyposażenia na cele realizowania zadań w trybie zdalnego nauczania (w tym zakup laptopów, komputerów stacjonarnych, oprogramowania, sprzętu audiowizualnego oraz oprogramowania dla dzieci z niepełnosprawnością);
- 2) zakup środków ochrony indywidualnej i wyposażenia do bezpośredniej walki z epidemią (w tym zakup środków ochrony indywidualnej: maseczek, rękawiczek, środków dezynfekcyjnych);

- 3) zakup wyposażenia do organizacji miejsc kwarantanny/izolacji dla dzieci z pieczy zastępczej.

W ramach Projektu wszystkie rodziny zastępcze i Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza otrzymały środki ochrony indywidualnej.

Ponadto w celu pomocy w organizacji zdalnego nauczania dzieci umieszczone w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej otrzymały wsparcie poprzez zakup sprzętu komputerowego z odpowiednim oprogramowaniem. Przekazano łącznie 15 laptopów z czego 11 trafiło do rodzin zastępczych.

Dodatkowo w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej wyposażono w meble miejsce przeznaczone na kwarantannę/izolację.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej i pracownik socjalny czuwali nad przebiegiem realizacji projektu.

II Program pomocy dziecku i rodzinie oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1. Adresaci programu

Adresatami programu są:

- rodziny niewydolne wychowawczo;
- rodziny ubogie i zagrożone ubóstwem;
- rodziny niepełne;
- rodziny wielodzietne;
- rodziny dotknięte przemocą;
- rodziny dysfunkcyjne;
- rodziny zastępcze;
- usamodzielniający się wychowankowie rodzin zastępczych;
- dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym;
- rodziny z problemem alkoholowym;
- rodziny przeżywające trudności życiowe (inne niż w/w);
- rodziny dotknięte skutkami epidemii.

2. Koordynator programu

Koordynatorem programu będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włodawie.

3. Źródła finansowania programu

Program pomocy dziecku i rodzinie będzie finansowany z następujących źródeł:

- 1) środki własne powiatu;
- 2) środki samorządów gminnych;
- 3) środki pozyskane z innych źródeł.

4. Partnerzy programu

Program będzie realizowany w partnerstwie z następującymi podmiotami:

- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej;
- Administracja samorządowa;
- Miejski i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna;
- Pełnomocnicy wójtów i burmistrzów ds. uzależnień w gminach;
- Szkoły;
- Placówki pomocy społecznej;
- Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie Departament Zdrowia i Polityki Społecznej;
- Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie - Wydział Polityki Społecznej;
- Sąd Rejonowy we Włodawie, kuratorzy zawodowi i społeczni;
- Policja;
- Organizacje pozarządowe;
- Służba zdrowia;
- Sponsorzy;
- Lokalne media.

5. Cel strategiczny

Założono, że realizacja polityki prorodzinnej przyniesie lepsze efekty, jeżeli będzie miała charakter systemowy i zintegrowany, z udziałem wielu podmiotów działających na rzecz rodziny.

Celem Strategicznym Powiatowego programu pomocy dziecku i rodzinie oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie Włodawskim na lata 2022-2031 jest:

„Poprawa kondycji rodziny oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona jej ofiar.”

Cel strategiczny Programu jest zgodny z misją określoną w długoterminowej Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022 – 2031, w myśl której: „Polityka społeczna w powiecie włodawskim to systemowo realizowany model wsparcia w rozwoju rodzin, dzieci i młodzieży, osób starszych i niepełnosprawnych, osób w szczególnej sytuacji życiowej, oparty na aktywności społeczności lokalnej i współpracy struktur samorządowych z organizacjami społecznymi.”

Cel strategiczny Programu jest również zgodny z celem ogólnym w/w Powiatowej Strategii w obszarze pomocy społecznej- **„Poprawa kondycji rodziny”**, a jego pomyslna

realizacja będzie jednocześnie gwarantowała optymalne osiągnięcie rezultatów celu wyznaczonego w strategii.

6. Cele szczegółowe

- 1) Tworzenie systemu wsparcia dziecka i rodziny w środowisku.
- 2) Wspieranie rozwoju różnych form rodzicielstwa zastępczego.
- 3) Tworzenie systemu instytucjonalnych form pomocy dziecku i rodzinie.
- 4) Organizowanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem wychowankom opuszczającym placówki i rodziny zastępcze.
- 5) Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy oraz instytucji udzielających specjalistycznej pomocy.
- 6) Zmniejszenie negatywnych skutków przemocy wobec osób, które jej doznają.
- 7) Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród dzieci i młodzieży.

6.1. Cel szczegółowy 1

Tworzenie systemu wsparcia dziecka i rodziny w środowisku

Tab. Nr 11. Tworzenie systemu wsparcia dziecka i rodziny w środowisku

Zadania	Partnerzy	Termin realizacji
Budowanie sieci współpracy z podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny	PCPR, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, instytucje , sąd rejonowy, szkoły, poradnia psychologiczno-pedagogiczna	Praca ciągła
Nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi świadczącymi pomoc na rzecz dziecka i rodziny - wsparcie finansowe dla tych organizacji , poradnictwo	Starostwo Powiatowe, PCPR, Samorządy Gminne	Praca ciągła
Stworzenie na terenie powiatu większej ilości świetlic środowiskowych, terapeutycznych, szkolnych, finansowanych z różnych źródeł	Ośrodki Pomocy Społecznej, Szkoły, Organizacje Pozarządowe, samorządy gminne	Praca ciągła

6.2. Cel szczegółowy 2

Wspieranie rozwoju różnych form rodzicielstwa zastępczego

Tab. Nr 12. Wspieranie rozwoju różnych form rodzicielstwa zastępczego

Zadania	Partnerzy	Termin realizacji
Prowadzenie szerokiej akcji informacyjnej o formach rodzicielstwa zastępczego z uwzględnieniem nowych form rodzin zastępczych zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem -opracowanie i rozpowszechnianie ulotek informacyjnych, artykuły prasowe, audycje radiowe	PCPR, Ośrodki Pomocy Społecznej, lokalne media	Praca ciągła
Szerzenie idei rodzicielstwa zastępczego poprzez organizowanie imprez okolicznościowych, pikników np.: dzień rodzicielstwa zastępczego,	PCPR, lokalne media,	Praca ciągła
Szkolenie kandydatów do prowadzenia zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych i zawieranie umów cywilnoprawnych w sprawie opieki i wychowania powierzonych im dzieci	PCPR,	Stale w miarę zgłaszania się kandydatów
Szkolenie pracowników socjalnych i koordynatorów na temat rodzinnej opieki zastępczej celem uzyskania wsparcia w poszukiwaniu nowych rodzin zastępczych i organizowaniu pracy socjalnej z rodziną biologiczną	PCPR, Ośrodki Pomocy Społecznej, Ośrodki Adopcyjno-Opiekuńcze	Praca ciągła
Tworzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych oraz pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych.	PCPR, organizacje pozarządowe, rodziny zastępcze i pełnoletni wychowankowie, wolontariusze	Praca ciągła
Wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób prowadzących rodzinną opiekę zastępczą.	PCPR, organizacje pozarządowe,	Praca ciągła

6.3. Cel szczegółowy 3

Tworzenie systemu instytucjonalnych form pomocy dziecku i rodzinie

Tab. Nr 13. Tworzenie systemu instytucjonalnych form pomocy dziecku i rodzinie

Zadania	Partnerzy	Termin realizacji
Kontynuacja działalności wielofunkcyjnej placówki opiekuńczo-wychowawczej	Dom Pomocy Społecznej „Senior” w Różance, samorząd powiatu	Praca ciągła
Tworzenie i prowadzenie świetlic środowiskowych, terapeutycznych, szkolnych dla dzieci z rodzin zagrożonych ubóstwem, niewydolnych wychowawczo i zagrożonych patologiami	PCPR, Ośrodki Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, szkoły, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Praca ciągła
Tworzenie i prowadzenie świetlic środowiskowych dla małoletnich i samotnych matek, nie posiadających wiedzy i umiejętności w zakresie opieki nad dzieckiem i prowadzenia gospodarstwa domowego	Ośrodki Pomocy Społecznej, Służba Zdrowia, samorzady gmin, organizacje pozarządowe	Praca ciągła
Zapewnienie mieszkańcom powiatu korzystania z usług świadczonych przez Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy, zwłaszcza w zakresie adopcji.	Ośrodki Adopcyjno-Opiekuńcze, PCPR	Praca ciągła
Tworzenie nowych i kontynuacja działania istniejącego Powiatowego Ośrodka Wsparcia stosownie do występujących potrzeb	Dom Pomocy Społecznej „Senior” w Różance, samorząd powiatu	Praca ciągła
Utworzenie Rodzinnego Domu Dziecka	PCPR, lokalni partnerzy	Praca ciągła
Kierowanie nieletnich do młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii	Sąd Rejonowy, Starostwo Powiatowe	Praca ciągła

6.4. Cel szczegółowy 4

Organizowanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem wychowankom opuszczającym placówki i rodziny zastępcze

Tab. Nr 14. Organizowanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem wychowankom opuszczającym placówki i rodziny zastępcze

Zadania	Partnerzy	Termin realizacji
Wyrównywanie szans wchodzenia w dorosłe życie usamodzielnianym wychowankom, objęcie ich pomocą pedagogiczną, psychologiczną, prawną, socjalną, doradztwem zawodowym	PCPR, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Rodziny Zastępcze, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, Podmioty Gospodarcze	Praca ciągła
Pozyskanie bazy lokalowej i utworzenie mieszkań chronionych i mieszkań usamodzielnienia dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek, pozbawionych możliwości powrotu do miejsca zamieszkania	DPS Różanka, PCPR, Ośrodki Pomocy Społecznej, Samorządy Gminne i Powiatowy, Organizacje Pozarządowe, Sponsorzy	Praca ciągła
Czuwanie nad realizacją programów usamodzielnienia, ich korekta i dostosowanie do aktualnych potrzeb	PCPR, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Rodzina Zastępcza,	Praca ciągła
Utworzenie i prowadzenie grup wsparcia usamodzielnianych wychowanków	PCPR, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Wychowankowie	Praca ciągła
Praca specjalistów z osobami przewidzianymi do usamodzielnienia pod kątem wyrabianie odpowiednich umiejętności i samodzielności	PCPR, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Organizacje Pozarządowe	Praca ciągła
Wdrażanie programów psycho-edukacyjnych skierowanych do osób usamodzielnianych	PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Placówki opiekuńczo – wychowawcze, Szkoły	Praca ciągła

6.5. Cel szczegółowy 5

Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy oraz instytucji udzielających specjalistycznej pomocy

Tab. Nr 15. Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy oraz instytucji udzielających specjalistycznej pomocy

Zadania	Partnerzy	Termin realizacji
Konferencja dla kadry placówek oświatowych na temat przemocy, rozpoznawania znamion doznanej przemocy u wychowanków itp.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Komenda Powiatowa Policji, Starostwo Powiatowe	Praca ciągła
Włączenie zagadnień związanych z przemocą do szkolnego programu profilaktyki	Dyrektorzy szkół każdego szczebla	Praca ciągła
Przeprowadzenie specjalistycznych szkoleń pogłębiających wiedzę z zakresu przemocy dla policjantów, strażników miejskich, pracowników pomocy społecznej, lekarzy pierwszego kontaktu, pielęgniarek i higienistek szkolnych, księży i wolontariuszy (po zgromadzeniu informacji na temat potrzeb w tym zakresie wymienionych grup)	PCPR, Komenda Powiatowa Policji, Starostwo Powiatowe	Praca ciągła
Opracowanie, druk i kolportaż plakatów, ulotek, broszur dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy	PCPR, Starostwo Powiatowe, placówki opieki zdrowotnej i oświatowe	Praca ciągła
Systematyczne organizowanie akcji informacyjnych skierowanych do świadków oraz osób uwikłanych w przemoc z wykorzystaniem mediów.	PCPR, OPS-y, Komenda Powiatowa Policji	Praca ciągła

6.6. Cel szczegółowy 6

Zmniejszenie negatywnych skutków przemocy wobec osób, które jej doznają

Tab. Nr 16. Zmniejszenie negatywnych skutków przemocy wobec osób, które jej doznają

Zadania	Partnerzy	Termin realizacji
Zlecenie zadania z zakresu interwencji kryzysowej i ośrodków wsparcia na podstawie konkursu ofert	Starostwo Powiatowe, PCPR, Organizacje Pozarządowe i inne podmioty działające w sferze pomocy społecznej	Początek każdego roku
Zorganizowanie systemu specjalistycznego poradnictwa, w tym psychologicznego, prawnego, pedagogicznego dla rodzin w sytuacji kryzysowej	Starostwo Powiatowe, PCPR Organizacje Pozarządowe	Praca ciągła
Kontynuowanie i działanie gminach – zespołów interdyscyplinarnych	Ośrodki Pomocy Społecznej, Samorządy Gminne i Miejski	Praca ciągła
Współpraca gminnych zespołów interdyscyplinarnych z Ośrodkiem Specjalistycznego Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej	Zespoły interdyscyplinarne, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, PCPR	Praca ciągła
Realizacja procedury „Niebieska karta”	Powiatowa Komenda Policji, ośrodki pomocy społecznej.	Praca ciągła
Przeprowadzenie programu korekcyjno - edukacyjnego dla sprawców przemocy domowej	PCPR, Zakład Karny, Sąd Rejonowy.	Jeden cykl w każdym roku
Zorganizowanie usług związanych z opieką środowiskową w formie wsparcia dziennego dla osób starszych	Powiat Włodawski,	Praca ciągła - w zależności od okresów finansowania określonych w programach rządowych

6.7. Cel szczegółowy 7

Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród dzieci i młodzieży

Tab. Nr 17. Zmniejszenie negatywnych skutków przemocy wobec osób, które jej doznają

Zadania	Partnerzy	Termin realizacji
Opracowanie oferty zagospodarowania czasu wolnego skierowanej do dzieci i młodzieży	Ośrodki Kultury, Szkoły, Samorządy Gminne i Powiatowy, Organizacje Pozarządowe, Wolontariusze	Praca ciągła
Zorganizowanie w szkołach grup samopomocowych skierowanych do uczniów mających trudności w nauce	Szkoły, Rady Rodziców, Organizacje Pozarządowe	Praca ciągła
Współpraca ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów dydaktycznych i wychowawczych.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Szkoły, Ośrodki Pomocy Społecznej, Sąd Rejonowy, Policja	Praca ciągła
Rozwój usług profilaktyczno - wspierających skierowanych do rodzin dysfunkcyjnych	PCPR, Ośrodki Pomocy Społecznej, Szkoły, Sąd Rejonowy, Policja , Organizacje Pozarządowe.	Praca ciągła
Organizowanie grupy wsparcia dla rodziców ,którzy nie radzą sobie z problemami wychowawczymi i uzależnieniami swoich dzieci	PCPR, Ośrodki Pomocy Społecznej, Szkoły, Sąd Rejonowy, Poradnia Uzależnień, Policja, Organizacje Pozarządowe,	Praca ciągła
Organizowanie młodzieży i dzieciom wypoczynku letniego, zimowego, pomoc w dofinansowaniu kolonii, obozów	PCPR, Ośrodki Pomocy Społecznej, Kuratorium Oświaty w Lublinie, Organizacje Pozarządowe, Partnerzy Lokalni . Sponsorzy	Corocznie w okresie wakacji i ferii zimowych
Zwiększenie wychowawczych i środowiskowych funkcji szkół publicznych. Realizacja programów przeciwdziałających przemocy i agresji wobec rówieśników.	Samorządy Gminne i Powiatowy, Szkoły różnych szczebli	Praca ciągła
Realizacja programów resocjalizacyjnych dla dzieci z problemami wychowawczymi	PCPR, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Sąd Rejonowy, Policja, Szkoły, Organizacje Pozarządowe	Praca ciągła

7. Przewidywane efekty i rezultaty programu

Należy oczekiwać następujących efektów podjętych ww. działań takich jak:

- pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy w rodzinie i sposobach radzenia sobie z tym problemem;
- zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla osób doświadczających sytuacji kryzysowych w rodzinie, w tym z powodu przemocy;
- zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie;
- utworzenie sieci placówek wsparcia dziennego;
- rozwój poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego;
- podniesienie świadomości rodziców biologicznych dotyczącej odpowiedzialności za wychowanie własnych dzieci;
- utworzenie zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych;
- utworzenie placówek rodzinnych i socjalizacyjnych dla dzieci pozbawionych właściwej opieki;
- powstanie mieszkań chronionych i mieszkań usamodzielnienia;
- lepsze przygotowanie dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, nabycie i wykształcenie odpowiednich umiejętności, które pomogą wychowankom placówki prowadzić samodzielne życie po osiągnięciu pełnoletniości;
- podniesienie poczucie własnej wartości dzieci i młodzieży przebywających w zastępczych formach opieki;
- wzrost świadomości społeczeństwa w sprawie opieki zastępczej;
- stworzenie systemu współpracy między podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny;
- zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy w rodzinie;
- zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych;
- pozyskanie do współpracy wolontariuszy.

8. Monitoring i ewaluacja programu:

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Włodawie zostanie powołany zespół, którego zadaniem będzie ocena bieżącej realizacji programu, monitoring oraz proponowanie zmian i aktualizacja założeń i celów.

Program Pomocy dziecku i rodzinie oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie będzie podlegał ewaluacji na przestrzeni kolejnych lat.

W ramach ewaluacji prezentowanego programu prowadzony będzie monitoring.

Ewaluacja powinna:

- sprzyjać rozwojowi instytucji pomocy społecznej i projektów, które są w niej realizowane;
- przyczyniać się do wzrostu skuteczności działań i odpowiedzialności osób, które te działania realizują;
- przyczyniać się do promocji instytucji pomocy społecznej.

III. Podsumowanie

Opieka nad rodziną to jeden z głównych aspektów działań powiatowego systemu pomocy społecznej. Jest to zarazem zagadnienie niezwykle złożone. Wychodzi się z założenia, że dla prawidłowego rozwoju dziecka niezbędne jest zapewnienie mu opieki w rodzinie naturalnej lub w warunkach maksymalnie zbliżonych do tych, jakie w niej występują. Podejmowane działania pozwolą jak najdłużej utrzymać dziecko w środowisku rodzinnym. Osiągniemy to dzięki rozwojowi poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego i rozwój sieci środowiskowych placówek wsparcia dziennego.

Bardzo istotnym działaniem na rzecz utrzymania prawidłowo funkcjonującej rodziny jest również wsparcie finansowe i materialne pozwalające na wyjście z sytuacji kryzysowej. Jednym z największych zagrożeń dotyczących rodzinę jest przemoc, często współistniejąca z nadużywaniem alkoholu i ubóstwem. Od dwóch lat istotnym zagrożeniem dla prawidłowego funkcjonowania rodziny jest pandemia, która powoduje nowe problemy rodzinne a często też nasila już istniejące.

Dla realizacji tych celów niezbędny jest rozwinięty i szybko reagujący system wsparcia środowiskowego wraz z pomocą terapeutyczną, materialną i socjalną przeznaczoną dla rodzin dysfunkcyjnych z wczesną interwencją zespołów interdyscyplinarnych składających się z profesjonalistów (pracownik socjalny, terapeuta, psycholog, pedagog szkolny, kurator sądowy, policjant, lekarz).

Cele te będą mogły być prawidłowo realizowane, gdy zostanie stworzony sprawnie funkcjonujący system współpracy i komunikacji pomiędzy organizacjami i instytucjami świadczącymi pomoc rodzinie i dziecku na terenie powiatu włodawskiego. Koordynatorem tego działania będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które realizować będzie cele zawarte w niniejszym „Programie pomocy dziecku i rodzinie oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie” jak też w „Strategii rozwiązywania problemów społecznych na terenie Powiatu Włodawskiego”.

Aby system pomocy dziecku i rodzinie działał sprawnie, ważne jest zdefiniowanie obszaru pomocy nie tylko w kategorii kosztów, ale dalekosiężnych i opłacalnych dla środowiska lokalnego inwestycji społecznych, nastawionych na zapobieganie niepożądanym zmianom, rozwijanie umiejętności rodzicielskich, a w konsekwencji poprawę jakości życia dzieci i rodzin.

W lokalnym systemie działań w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych należy brać pod uwagę udział również innych podmiotów i instytucji.

Tak rozumiany program może stanowić pełne, kompleksowe ujęcie programu pomocy dziecka i rodziny i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.